

KMETOVOALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo
c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inzerat na celi strani 16 gld., na 1/2 strani 8 gld., na 1/4 strani 5 gld. in na 1/8 strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje. Inzerate zunaj Kranjskega sprejemata tudi Haasenstein & Vogler na Dunaji (Wien, 1., Wallfischgasse Nr. 16).

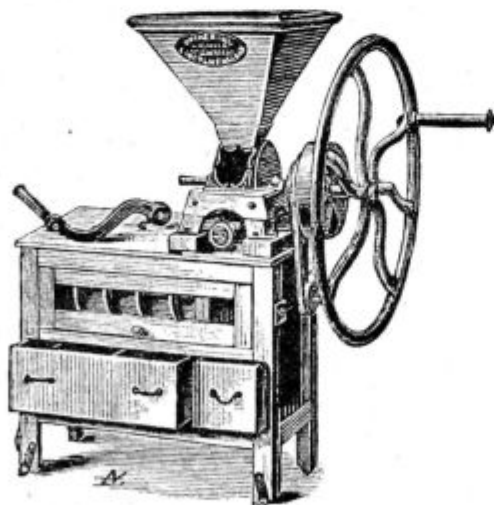
Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani v Salendrovih ulicah števil. 5.

Št. 21. V Ljubljani, 15. novembra 1890. Leto VII.

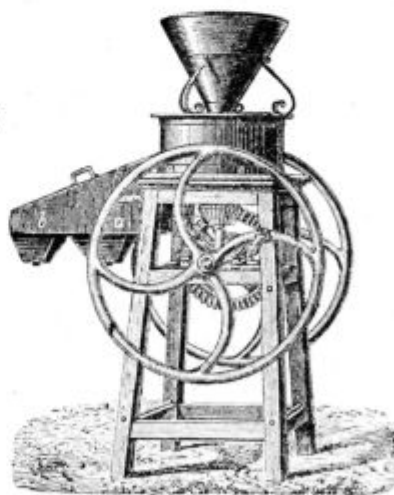
Obseg: Ročni mlin za fino moko. — Krempirjev sovražnik in sredstvo zoper njega. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Inserati.

Ročni mlin za fino moko.

Po mnogih krajih dajo doma pridelano žito mleti v domačih mlinih. S tem so pa marsikje združene neprilike, bodisi, da ne prideš v malinu na vrsto, ali pa da malin iz enega ali drugega vzroka ne melje. Letos je tako nepriliko marsikedo zelo občutil, ker je suša posušila skoraj vse manjše vode in so malini po več tednov, celo mesecev stali. Tem neprilikam da se od pomoči z ročnimi mlini, ki jih je lahko povsod postaviti, zavzemajo malo prostora in se dajo z roko goniti. Ker mnogo čitateljev našega lista tak mlin gotovo zanima, namenili smo se pisati o njem. Podoba 40. kaže angleški ročni mlin za fino moko. Ta mlin ne melje s kameni, ampak z valjarji ter tudi deli moko v več vrst. Žito, ki gre enkrat skozi malin, zmelje se v dve vrsti moke ter v otrobi. Moko razdeljuje po kakovosti fino žično sito, ki je podobno valjarju in v katerem se sučejo posebne ščeti. Otrobi imajo v sebi seveda še veliko moke,

Podoba 40.

Podoba 41.

a daš jih lahko drugič v malin ter tako dobiš iz njih še ostalo moko, kolikor seveda ta stroj sploh pripušča. Imeli smo priliko videti izdelke tega malina in čudili smo se, koliko se da z njim doseči. Moka prve vrste je prav fina in zadošča vsem potrebam navadnega kmetijskega posestnika. Moka druge vrste je podobna običajni turščični moki, kakeršno izdelujejo naši navadni mlini brez sita. Otrobi so pa seveda precej grobi, a če se deno drugič v mlin, doseže se prav dober uspeh. Tak mlin gonita dve osebi prav lahko. Za kraje, katerim primankuje vode, so torej taki mlini vsega priporočila vredni, koder pa rabijo kmetovalci za dom le turščično in ajdovo moko, tam pa namestujejo popolnoma navadne maline ob vodi. Tak malin melje na dan 150 do 250 litrov ter stoji 200 do 260 gld. Prodaja jih Ig. Heller na Dunaji po 200 do 260 gld. Kdor pa naroči malin po kmetijski družbi naši, dobi ga za petino ceneje. Ravno ta trdka prodaja tudi ročne mline s kameni, kakeršnega kaže podoba 41. Tak mlin stoji le 150 gld., oziroma eno

petino manj, a je raben, kakor nam je zatrijeval gosp. Heller, le za izdelovanje grobe moke ali pa turščične moke, za žgance ali polento.

Ako se kedo zanima za take maline, obrne naj se do gosp. Hellerja na Dunaji, da mu postreže z uzorci moke, kakeršno meljejo taki malini.

Krompirjev sovraznik in sredstvo zoper njega.

Pod tem naslovom objavil sem članek v 16. in 17. številki „Kmetovalčevi“.*) Prebirajoč zadnje številke, videl sem, da so se nekateri uže letos zanimali za krompirjevo škropljenje in da so povpraševali po množini za škropljenje potrebne tekočine. Ker v omenjenem članku tega nisem povedal, navedem naj tukaj še nekatere podatke o tem predmetu.

Ker so škropilnice različne, ker je krompir gosto ali redko vsajen, ker zraste bolj velik ali majhen in ker delavec lahko hitreje ali počasneje hodi, menjava se tudi množina potrebne tekočine zelo in se v obče ne da določiti. Prav lahko pa je določiti za posamezne slučaje škropilnice in določeno delo. Vender navedem za primer 3·5—4 $\mathcal{H}_a$ na 1 $\mathcal{H}_a$ za enkratno škropljenje. Seveda je treba paziti, da se krompir ne poškopri niti preveč niti premalo; prvo bi bilo potrata, drugo premalo uspešno.

Da pokažem, kolik uspeh so dosegli z dosedanjimi poskusi, hočem navesti primer, katerega sem omenil že v zadnji razpravi. — Na kmetijski šoli „Rütti“ pridelali so dobrega krompirja na 20 m^2 na škropljenem delu 55 $\frac{h}{g}$, na neškropljenem delu 33·5 $\frac{h}{g}$, ali na 1 $\mathcal{H}_a$ na škropljenem delu 275 q , na neškropljenem delu 167·5 q , torej na 1 $\mathcal{H}_a$ škropljene njive 107·5 q več, nego na neškropljenem delu. — Ako hočemo zvedeti uspeh škropljenja, preračunati moramo stroške, koje nam je škropljenje povzročilo, in pa vrednost večega pridelka na škropljenem delu.

Vzemimo za ta račun vsaj približno pravilne (raje previsoke, nego prenizke) številke. Recimo, da škropimo trikrat: z 2‰, 3‰ in 3‰ raztopino, da porabimo za vsako škropljenje 4 $\mathcal{H}_a$ tekočine na 1 $\mathcal{H}_a$ in da poškopri en delavec cel dan samo $\frac{1}{2}$ $\mathcal{H}_a$. Cena modri galici naj bo 31 kr. za 1 $\frac{h}{g}$, kakor jo dobé družabniki pri kmetijski družbi, apna pa 1 gld. za 1 q . Delavcu določimo 50 kr. dne. Porabimo pa:

pri 1. škropljenji	8 $\frac{h}{g}$ modre galice in	8 $\frac{h}{g}$ apna,
" 2. "	12 " " " "	12 " "
" 3. "	12 " " " "	12 " "
skup .	32 $\frac{h}{g}$ " " "	32 $\frac{h}{g}$ " "
32 $\frac{h}{g}$ modre galice po 31 kr. velja . . .	9 gld.	92 kr.
32 " apna po 1 kr. velja	—	32 "
6 dnin po 50 kr.	3 "	— "
obrabljenje in obrestovanje škropilnice,		
če se rabi samo na 1 $\mathcal{H}_a$, 10‰ od 20 gld.	2 "	— "
škropljenja skupni stroški	15 gld.	24 kr.

Veči pridelek na škropljenem delu znaša 107·5 q . Ako ga računimo po 2 gld. 30 kr. novi stot, vreden je večji pridelek 247 gld. 25 kr. To pa ni vedno čisti dobiček, kajti krompirjev plesen (peronospora infastans) oškoduje pridelek včasih tako zelo, da se stroški za obdelovanje nikakor ne izplačajo. Škropljenje torej kmetovalca v gotovih slučajih lahko reši neuspešnega dela ali celo

*) Tiskovno pomoto „phytophthora“ popravi naj blagovoljno vsak sam v „phytophthora“.

izgube. Vsakakor kaže račun, da se škropljenje v letih, ko se krompirjev plesen močno širi, izborno ponaša. Račun izvel sem tudi zato, da bi se odločil kak napreden kmetovalec za enake poskuse. Saj ni mnogo več dela, če se že sploh odloči za škropljenje. Odloči naj enake dele ter naj jih obdela in obsadi popolnoma enako. Enega naj ne škropi nič, drugega popolnoma, ali če se odloči za več delov, škropi naj na pr. tudi enkrat, dvakrat in trikrat (kolikor delov ima). Na zadnje pa naj izkoplje na vsakem delu posebe krompir in naj ga stehta. Uspehe pa naj blagovoljno naznani uredništvo tega lista, da jih zvedo tudi drugi kmetovalci. Objavi naj na pr. to le:

- 1.) Koliko delov je odločil za poskuse?
- 2.) Kako velik je bil vsak tak del?
- 3.) Kolikrat je škropil ta ali on del?
- 4.) Kdaj je škropil?
- 5.) S kakšno tekočino je škropil, oziroma koliko je pri vsakem škropljenji raztopil na 1 $\mathcal{H}_a$ vode modre galice in koliko pridelal apna?
- 6.) Koliko tekočine je porabil pri vsakem škropljenji na vsakem delu?
- 7.) Kako je vplivalo posamezno in skupno škropljenje na krompirjevec (zelišče)?
- 8.) Kako je vplivalo škropljenje na pridelek (gomolje)?

F. Š.

Razne reči.

— Kakšen život naj ima dobra molzna krava?

Krava mora biti od vrha glave do začetka repa štirikrat toliko dolga, kolikor je glava dolga. Obseg života nebreje krave ne sme nikdar biti manjši, nego štirikratna dolgost glave. Vime mora biti toliko dolgo, kolikor merita skupaj dolgost in širokost glave.

— **Pravi čas za zimsko setev.** Pravi čas za zimsko setev ravna se po podnebju, to je, po krajevni toploti, ker setev mora biti vedno toliko zgodnja, da se mlade rastline dovolj okrepijo, predno pride zima. Zgodaj kaže po mrzlih krajih sejati tem bolj, ker dobro razrasle rastline laže prenese hud zimski mraz in veliko mokroto, kratka in mrzla spomlad jih pa tudi potem ne ovira preveč v njih rašči. Po mrzlih krajih sejejo rž pred pšenico, ker se mora rž uže jeseni dovolj zarasti. Po toplejih krajih se pa včasih rž jeseni tako močno razraste, da se poleže, čemur se pa da pomagati s tem, da pustimo tako rž pravilno z ovcami popasti. Šentjanževa ali gorska rž pa mora biti zgodaj sejana, če jo hočemo še jeseni enkrat za krmo požeti, Splošno je zgodnejša zimska setev boljša, ker kmetovalec ni toliko odvisen od spreminljivega zimskega in spomladanskega vremena, ki ga tolikokrat vara, poleg tega pa ob zgodnji setvi laže pogodi pravi čas in laže ujame pravo vlažnost in godnost zemlje.

— **Turščica zobjanje za konje.** Pariška družba za vožnje z omnibusi, ki ima nad 10.000 konj, pričela je uže l. 1874. poskušati krmiti jih s turščico. Konji so dobivali, kadar so se počasi te krme navadili, na dan po 3 $\frac{h}{g}$ turščice, 5 $\frac{h}{g}$ ovsu ter nekaj sena in slame in 1 $\frac{h}{g}$ otrobov ali pa korenja. Ob tej krmi bili so konji prav dobro rejani in so še nekoliko več delali nego poprej. Družba je zaradi tega, ker je nekaj ovsu nadomestila s turščico, prihranila pri vsakem konju na leto 48 frankov. Po izkušajah imenovane družbe je najbolje dajati konjem strte turščice, in sicer se prav dobro sponese, če se zrnje ob enem s storžem zdrobi. Zdrobljena turščica, koji so primešani zdrobljeni storži, je toliko tečna kot oves. S tako zmesjo je mogoče pri konjih $\frac{1}{3}$ ovsu nadomestiti.

— **Kravam mleko pregnati.** Ako hočemo kravam, kojih ne mislimo več mlesti, mleko pregnati, skuhamo ore-

hovega listja ter jim potem z orehovko na dan najmanj 4 do 5krat umivajmo vime vsaj po 5 minut dolgo. Ako hočemo še prej uspeh doseči, dajmo kravi zjutraj in zvečer kake $\frac{1}{4}$ litre te vode piti. To sredstvo je pa le tedaj rabiti, kadar krave sploh ne mislimo več mlesti, na priliko, ako jo hočemo opitati, kar gre dosti hitreje, če je ne molzemo.

— **Tudi čisti zrak pomnožuje mleko.** Zakaj dajejo krave po planinah in sploh po pašnikih več mleka? Temu so razni vzroki. Pravijo, da vsled izvrstne krme. Samo krma pa tega ne stori ni na planini niti ne v hlevu, ampak sveži zrak. Zato naj se zidajo tudi po dolinah in ravninah le taki hlevi, skozi katere kroži neprenehoma nepokvarjen, zdrav in svež zrak. Glede prezračevanja naredili so zanimive poskuse v frankobrodskem zavodu za zdravljenje z mlekom. V vzorno zidanem hlevu imenovanega zavoda imajo vedno po 80 švicarskih krav, katere posebno dobro krmijo. Te krave dajale so povprek v l. 1877. po 3700 litrov, v l. 1878. ravno tako po 3700 litrov in v l. 1878 po 3618 litrov mleka. V letu 1880. naredili so pa v hlevu posebno prezračevanje. Po tej naredbi molzle so krave povprečno v l. 1880. po 4040 litrov, v l. 1881. po 4152 litrov in 1882. po 4345 litrov mleka. Boljše prezračevanje naredilo je torej pri tistih kravah, da je povprečno vsaka ob isti krmil dajala na leto po 483 litrov več mleka. Torej: Kdor daje živini slabega zraka, ta si sam prazni žep!

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 221. V zadnji številki „Kmetovalčevi“ poročate, koliko je Blejska podružnica dobila za čiščenje žita s podružničnim trijerjem vzlic temu, da udje za čiščenje nič ne plačajo. Ker bi radi tudi mi uredili porabo našega trijerja, izvolite v c. listu prijaviti, kako postopa Blejska podružnica, kar utegne ne samo nas, ampak gotovo tudi druge zanimati. (A. P. v R.)

Odgovor: Blejska podružnica uredila je porabo trijerja s prepričanjem, da je večina naših kmetovalcev taka, da se rajši najkoristnejše reči ne poslužijo, če reč sama ne pride k njim. Iz tega vzroka je ukrenila, da pošlje trijer vsakemu, ki želi žito čistiti, na dom. Ako bi se pa trijer na razne vozove nakladal in zopet razkladal in bi ga zdaj ta, zdaj oni rabil, vsi skupaj pa niso večji temu delu, bil bi stroj kmalu pokvarjen, a bilo bi ga tudi težko dobiti, ker marsikdo bi se pobrigal dobiti ga hitro, pa bi odkladal vrniti ga. Podružnica je zato dala delati za trijer poseben voz, ki na njem trdno stoji v zaboji (kostnu), katerega strani se dajo ob delu tako odpreti, da povečajo prostor na vozu, na katerem trijer stoji. Na vozu so tudi vse potrebne posode, da jih ni treba ob delu šele iskati, ampak so precej pri roki. S trijerjem hodi vedno en in tisti človek, ki je dela vajen ter plačan od podružnice. Ta človek gre s trijerjem od hiše do hiše, čisti žito, in sicer podružničnim udom brezplačno, neudom pa po 10 kr. od merika. Iz te pristojbine plačujejo se stroški za tega delavca in za popravo. Ker je tako čiščenje za kmetovalca zelo priljubeno, ni ga skoraj v Blejski podružnici gospodarja, ki bi ne dal semenskega žita čistiti; pri tem se pa napredno kmetijstvo pospešuje, družabniki imajo svojo korist, podružnica ima pa še dobiček. Ni torej dovolj, samo omisliti si skupnih strojev, ampak njih poraba mora biti pravilno urejena, če hočemo, da se doseže namen.

Vprašanje 222. Od vseh strani nas nadlegujejo agentje zavarovalnic zaradi zavarovanja proti ognju. Ker dajate v c. svojem listu vsakemu o vsaki reči dober svet, vprašam Vas tudi jaz, in sicer: Katero zavarovalnico proti ognju nam najbolj priporočate: (G. H. v L.)

Odgovor: To je zelo koščljivo vprašanje, na katero Vam

ne moremo kar naravnost s tem odgovoriti, da Vam imenujemo eno izmed mnogih zavarovalnic. Predno se zavarujete, povprašajte pri več družbah, koliko Vam je plačati od vsakih 100 gld. zavarovane vrednosti. Tista družba, ki stavi najcenejše pogoje, tisto si izberite. Pa to ni še vse. Varujte se onih zavarovalnic, katere neusmiljeno tožarijo kmete za zastale premije, o požaru pa se na vse načine vijejo, da odbijejo ubogemu pogorelen nekaj krajcarjev za ostale ogorkke. Prav lahko in z mirno vestjo Vam priporočamo zavarovalnice, katere dajejo svoje oglase v naš list, one zavarujejo ceno in pošteno izplačujejo škodo.

Vprašanje 223. Je li krmljenje z ajdovico molznim kravam ugodno ali ne, je li res, da ajdovica molznim kravam škoduje in da se jim po njej mleko suši? (C. J. na V.)

Odgovor: Ajdovica ni posebno veliko vredna krma, a je prav dobra, če je pomešana z drugimi krmili, ki dajejo moč. Ako krmite z otrobi ali s kako drugo enako rečjo, lahko nadomestite en del rezanice od navadne slame z zrezano ajdovico. Ako je zmes krme prav narejena, ne bode se mleko sušilo, drugače se pa bo, kakor ob vsaki drugi slabi krmil. Ko bi kravam pokladali samo ajdovico, dobilo bi mleko gotovo poseben okus, saj da vsako krmilo mleku drugo slast. Ob sami ajdovici bi pa krava tudi mleko izgubila, kakor je izgubi tudi ob vsaki drugi slami, če zgolj njo krmite. Da bi ajdovica na zdravje govedi kaj vplivala, ni res, pač pa ajdovo zrnje dela konjem omotico, in dokazano je tudi, da se belim ali pa belolisastim prasičem ter belim ovcam, ako se pasejo po ajdi ob lepem vremenu, vname koža in včasih zbole tudi na možganih. Črnim prasičem in ovcam pa taka paša nič ne škodi, pa tudi belim ne, ako je vreme oblačno. Ti vplivi ajde utegnejo biti krivi, da imajo ajdovico sploh za nezdravo krmo tudi govedi. Prav všeč bi nam bilo, če nam kedo izmed naših čitateljev iz svoje izkušnje kaj poroči o krmiljenji goveje živine z ajdovico.

Vprašanje 224. Po nesreči mi je padla posoda z medom v kad, v kateri sem imel mošt. Mošt ima sedaj okus po medu, kar bi za dom ne hodilo na pot, a ker imam mošt nekemu dati, pa bi okus rad odpravil. Kaj mi je storiti, da se okus po medu izgubi? Mošt ni še pretočen. (Fr. K. na P. na Štajarskem.)

Odgovor: Tu prav za prav ni nobene pomoči. Mislimo, da ste medu, kolikor se je dalo, precej pobrali iz mošta. Med obstoji razen iz vode poglavitno iz sladkorja. Ta sladkor bode sčasoma pokipel in se ravno tako razkrojil v špirit, kakor sladkor moštini sploh, mošt bode torej imel še več moči. Kadar bode torej mošt popolnoma pokipel, izgubil se bode okus po medu morda popolnoma, ali pa bode vinu dajal celo prijeten okus. Ker imate sedaj mošt skoraj gotovo v zelo hladnem prostoru, prenehal je uže kipeti in bode šele spomladi v novič začel vreti. Ako pa hočete, da Vam hitro dokipi, prenesite vino, kjer je stalno 18° C. toplote, a pazite, da se ne skisa, kar se ob taki toploti prav rado zgodi, če se nepravilno ravna.

Vprašanje 225. V 19. številki je govor o neizgorljivi slamnati strehi po ruskem vzorec. Prosim, kako se delajo take strehe? (Fr. K. v P. na Štajarskem.)

Odgovor: O tej reči spisal je pred dvema letoma naš rojak gosp. prof. Hostnik na Ruskem obširne članke v našem listu. Sedaj nam je poslal imenovani gospod tudi model statev, na katerih se delajo neizgorljive slamnate strehe. Ob kratkem bodemo, ker žele tudi mnogi drugi ponoviti, vso razpravo v našem listu ter tako tudi Vam ustregli.

Vprašanje 226. Zelo ste ustregli s popisom, kakšen naj bode kotel za žganje, a ugodili nam bode še posebno, če tudi naznanite, kje je dobiti take kotle? Vprašal sem pri kotlariji v Ljubljani, pa ne izdeluje takih. (M. P., župnik na V.)

Odgovor: Pravilno sestavljen žganjarski kotel kupite

pri „Administration Weinlaube“ v Klosterneuburgu pri Dunaji, a žal, da ima ta trvdka neizrečeno visoke cene. Prejšnja vinarska šola na Slapu je imela dober in pravilen žganjarski kotel, ki je bil v Gorici narejen, a pri katerem kotlarju, ne vemo. Morda nam sporoči gospod vodja Dolenc ime tistega goriškega kotlarja, ali pa nam kedo izmed c. čitateljev naših naznani kakega kotlarja, ki izdeluje dobre žganjarske kotle, ali ki si upa po obrisu narediti tak kotel.

Vprašanje 227. V vinogradu svojem imam prav lep trte, katerih listje je bilo še o pričetku meseca oktobra lepo zeleno. Trte v sosedovem vinogradu so bile pa uže pomladi, ko so obzelenele, blede in niso skoraj nič poganjale. Šla sva s sosedom gledat, če je morda trtna uš, a dobila nisva ničesar drugega, nego da so korenine popolnoma suhe, živali pa ni bilo nobene zapaziti. Kaj je vzrok, da te trte hirajo, dasi so do letos vedno dobro rasle? (J. E. v Š. na Primorskem.)

Odgovor: Trte bi si morali sami ogledati, da bi mogli povedati, zakaj se suše. Vzrokov je lahko več, a na dva Vas posebno opozorimo. Ako je te trte več let zaporedoma napadala strupena rosa in so pred časom izgubile listje, vpliva to tako slabo na trto, da se posuši. Drugi vzrok je pa prav lahko trtna uš. Ne iščite pa trtne uši nikdar po suhih trtah, ampak po bližnjih še dobro rastočih, kajti trtna uš popusti trto, predno se popolnoma posuši. Kdor ni vajen trtne uši iskati, pa je tudi ne boče našel, glejte raje na korenine, če imajo kaj oteklina t. j. bunčič, ki se narede po drobnih koreninah vsled ušinega pika. Te oteklina so včasih majhne kakor proseno zrnje, včasih pa tudi debele kakor grah. Ako najdete take oteklina po še živih bližnjih trtah, bodi vam znamenje, da je v vinogradu trtna uš.

Gospodarske novice.

* **Splošno obrtno in kmetijsko deželno razstavo** bode priredila kmetijska družba kranjska l. 1892. v spomin stopenjasetletnice družbene. Tako je ukrenil, kakor smo uže v zadnjem „Kmetovalci“ sporočili, družbeni občni zbor dne 30. oktobra t. l. Seveda je prireditelj te razstave še od marsičesa zavisna, a vendar hočemo opozoriti gospodarje, da se za časa pripravljajo za dostojno udeležbo. Posebno opozarjamo posestnike vinogradov, kateri seveda morejo, da prihranijo letošnjega izvrstnega vina za razstavo, ker je predlanska izkušnja pokazala, da ga bodo mogli na razstavi draže prodati nego kje drugje.

* **Dodatek k imeniku kranjskih odlikovancev na dunajski kmetijski in gozdarski razstavi.** V 19. in 20. številki navedli smo 25, oziroma 27 odlikovancev. Po pomoti je presojevalni odbor nekaj kranjskih razstavnikov izpustil, a na prijavo našega glavnega odbora je to pomoto radovoljno popravil. Dobili so še odlike:

I. Častno diplomu ali zlato svetinjo:

28.) Albert Samassa v Ljubljani za kmetijske stroje.

II. Srebrno svetinjo:

29.) Primož Hudovernik v Kranji za žimna sita.

III. Bronasto svetinjo:

30.) Peter Majdič v Jaršah za mlinarske izdelke.
31.) Gustav Pire v Ljubljani eno svetinjo za slike kranjskih kmetijskih stavb, eno pa kot sotrudnik pri izdaji knjig poljedelske vsebine pri kranjski kmetijski družbi.

IV. Priznalne diplome:

32.) Andrej Druškovič v Ljubljani za kmetijsko ročno orodje.

33.) Kmetijska šola v Grmu za razne slike ter risarije učencev.

34.) Sirarske zadruge kranjske za svoje izdelke in

35.) V. Ribnikar v Logatcu za načrt šolskega vrta.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske dne 30. oktobra 1890.

Predsedoval je družbeni predsednik gospod ces. svetnik Ivan Murnik. Navzoči so bili deželni glavar gospod dr. Poklukar, nadalje c. kr. vladni svetnik Jos. Dralka kot zastopnik c. kr. deželne vlade ter nad 70 družabnikov. Podružnice so bile razen treh vse zastopane.

Predsednik Murnik začne ob 1/2 9. zborovanje, pozdravi vladnega zastopnika z uljudno prošnjo, naj bi se c. kr. vlada i nadalje tako živo zanimala za koristi kmetijstva kakor doslej. (Dobro! Dobro!) — Pozdravlja deželnega glavarja dr. Poklukarja, poudarja, koliko je on s svojim velikim vplivom že storil za prosep kmetijstva in gozdarstva na Kranjskem kot državni in deželni poslanec, kot deželni glavar in predsednik za pogozdovanje Krasa. (Dobro!) — Spominja se potem izredne lepe slavnosti v cesarski rodovini, poroke nadvojvodinje Marije Valerije z nadvojvodo Franom Salvatorjem. Glavni odbor čestital je tem povodom, isto tako o priliki godu presvetlega cesarja in presvetle cesarice in prosil deželnega predsednika barona Winklerja, da v imenu glavnega odbora in vsega kmetijskega stanu, katerega zastopa glavni odbor, izrazi najiskrenejšo čestitke presvetli cesarski rodovini. (Dobro! Slava!) Predsednik potem omenja vseh važnejših stvari, ki so se od zadnjega občnega zbora izvršile. Zakon za povzdigo živinoreje je potrjen, zakon za osuševanje ljubljanskega barja, dasi sklenen že ob lanskem zborovanji, žal, še ne. Potrjen je tudi zakon o uravnavi ribarstva z dne 28. avgusta l. 1888. in vpeljan z izvršilnim ukazom c. kr. deželne vlade kranjske z dne 9. junija leta 1890. Sedaj treba ta prekornisti zakon oživiti. Za naše kmetijstvo bila je lanska letina slaba. Beda velika je pretila vsled mraza, toče, povodnji, trtne uši in peronospore, a najstrašnejša lakota se je odvrnila, to pa le s pomočjo c. kr. vlade in deželnega zbora, katerima izreka predsednik najprisrčnejšo zahvalo. (Občno pritrdjevanje.) Iz družbene drevesnice so se začeli udom deliti po sklepu občnega zbora požlahtnjena drevesca. Vsako leto bode tako brezplačno deljenje na povzdigo sadjarstva v deželi dobro vplivalo, in to še tem boljše, kadar bode na novo najetem prostoru mogoče prirediti še dokaj več sadnih drevesec. Da se je kranjska dežela tako častno udeležila kmetijske in gozdarske razstave na Dunaji, omogočil je le gosp. deželni poslanec Gorup. Brez njegove in deželnega zbora podpore ne bi bilo na to misliti. Mnogo je sodeloval glavni odbor pri razdelitvi krompirja bednim v deželi sporazumno s sl. deželnim odborom, nič manj pa pri nakupu modre galice, katero je prodajal in delil kmetijske družbe družabnikom vinogradnikom sporazumno z deželnim odborom. To je tudi vzrok, da se občni zbor ni mogel sklicati o priličnejšem času.

Spominja se potem predsednik lansko leto umrlih udov. Ti so gospodje: Janez Hladnik, posestnik v Logatci († dne 1. januarja); Janez N. Bačnik, duhovni svetnik, župnik v p. v Novem Mestu († dne 25. februarja); Matej Koder, župnik na Slapu († dne 2. marca); Karol Deschmann, muzejski kustos, deželni poslanec itd. v Ljubljani († dne 11. marca); Nikolaj Jamnik, posestnik v Medvodah († dne 8. aprila); Anton Jelouschegg, posestnik v Il. Bistrici († dne 19. maja); Janez Hozhevar, c. kr. vladni svetnik († dne 24. maja); Karol Demšar, posestnik, župan itd. v Senožečah († dne 22. junija); France Kovšca, posestnik v Planini († dne 5. julija); Miha Pakič, trgovec in posestnik v Ljubljani († dne 15. avgusta); Leopold Albrecht, župnik v Dobu († dne 9. decembra). Poleg teh se spominja še umrlih letošnjih udov viteza Gutmansthal, predsednika podružnice v Radečah,

in velezaslužnega podpredsednika vrlega našega kmetovalca in tovarnarja gospoda Frana Kotnika. Predsednik povabi zborovalce, da v znamenje sočutja vstanejo, kar se zgodi.

Današnjemu zboru boče rešiti velevažne reči. Družba jako lepo napreduje. Družabniki so se lani pomnožili za 267 članov, in družba ima sedaj 1472 udov. Naposled izraza predsednik željo, naj bi društvo i nadalje uspevalo, obravnave in sklepi današnjega zbora pa donesli dobre in veliko koristi vsemu kmetijstvu dežele kranjske. (Dobro! Dobro!)

Deželne vlade zastopnik g. c. kr. vladni svetnik Dralka pozdravlja zbor in želi njega obravnavam najboljšega uspeha.

Deželni glavar dr. Poklukar pravi, da že od nekdanj rad obiskuje občne zборе kmetijske družbe kranjske in da se je povsod potezal z vsem srcem za korist kmetijstva kranjske dežele, ker je preverjen, da treba podpirati najbolj on stan, ki je najvažnejši faktor v državi. Zato tudi vsegdar rad podpira za varstvo teh interesov odlični organ. c. kr. kmetijsko družbo kranjsko, in jej želi, da bi tako izvrstno uspevala kakor je doslej. (Dobro.)

Tajnik g. Gustav Pirc naznanja zastopnike vnanjih kmetijskih družeb pri današnjem zboru. Izvoljeni so od kmetijskih družeb: Gorica, Trst in Dunaj: predsednik cesarski svetnik Murnik, Gradec, Levov: tajnik Gustav Pirc, Zagreb: Fran Povše, in Opava: Josip Frid. Seunig.

Tajnik g. Gustav Pirc poroča o delovanji glavnega odbora v l. 1889. Poročevalec prosi, naj bi mu zbor dovolil, da bi podrobno ne poročal, ampak le glavne reči, ker imajo udje itak že dlje časa glavnega odbora poročilo v rokah. Članov je štela družba 14 častnih, 8 dopisujočih, 1182 pa po podružnicah. Žal, da so nekatere podružnice popolno mrtve, da nič ne delajo, nimajo predsednika in mnogi udje ne pripadajo nobeni podružnici, tako da boče glavni odbor moral posebe nasvetovati, da se ustanovi cela vrsta novih podružnic. Razdelitev brezplačnih drevesec iz družbene drevesnice ni se vršila popolnoma povoljno, o tem se bodo stavili občnemu zboru preosnovni nasveti. Mnogo se je zgodilo po naporu glavnega odbora s pomočjo c. kr. deželne vlade in deželnega odbora ter s sodelovanjem županstev. Postava za uničevanje škodljivih mrčesov se je tako strogo in natančno izvrševala, kakor doslej še nikdar ne. Temu strogemu postopanju se je zahvaliti, da je bilo po nekaterih krajih dežele naše tako obilo sadja, kakor že leta ne. Vidi se iz tega, da se tudi kmetovalec, ako tudi mu iz prva prav nič ne ugajajo postavne določbe, namenjene mu le v korist, njih lepo poprime, samo da se mu izvrševanje strogo naroči. Poslovanja v pisarni c. kr. kmetijske družbe je bilo to in preteklo leto jako veliko. Nad 6000 pisem od kmetovalcev je došlo z raznimi vprašanji o kmetijskih rečeh. Takega števila ni še bilo, odkar kmetijska družba obstoji. To je veselo znamenje, kako raste in uspeva zanimanje kranjskih kmetovalcev za kmetijske reči. Glavni odbor služil je radovoljno kranjskim in tudi drugim kmetovalcem, skrbel jim na podlogi izkušenj za dobra semena i. t. d. Kar se tiče rastlinogoj, ukrenil je odbor dobro z deteljskim semenom. Tudi razno žito, katero je za seme razposlal, obneslo se je izvrstno, in odboru prihajajo od vseh strani dežele in od kmetovalcev prošnje, naj bi tudi nadalje skrbel za žitna semena, in to za še boljše vrste. Žal, da ni mogel glavni odbor, prav za prav družbena pisarna tem prošnjam doslej ugoditi. Premnogo je bilo posla z razdelitvijo krompirja o priliki velike bede na Kranjskem, nič manj pa velikega dela z razpošiljevanjem modre galice za uničevanje peronospore. Modre galice razposlala je družbena pisarna štiri vagone v majhnih zavojih po kilogramih. Glavni odbor skrbel boče za prihodnje leto tudi za jaro žito. Letošnje leto je žal zopet dokazalo, da se v enomero širita peronospora in trtna uš, kateri uničujeta neprenehoma vinski pridelek in ga žalibog utegneta za več let uničiti popolnoma. Sredstva zoper to nadlogo sicer uspešno priporočajo, a vendar pojde počasi, predno se škoda popravi in prepreči zlo, katero preti našim kmetovalcem po vinorodnih krajih. Tu je še od drugod treba podpore, a boljše ni, nego da se vinogradnik briga za sadjarstvo, da si poišče nov vir, in ta je umno

sadjarstvo. Glavni odbor stori za to veliko. Nad 10.000 drevesec razdeli že zdaj vsako leto. To je nekaj za povzdigo sadjarstva, a vse še dosti premalo. Družba sama ne more storiti vsega, ako je ne podpirajo podružnice. Nekatere store v tej reči jako mnogo, kakor Spodnje-Logaška, Boštanjka in Radeška. Kar se tiče ovčje reje, opomniti je, da se je uvedla druga pasma ovac v deželo. Dosedanje frizijsko plemo ima pač mnogo mleka, lepo volno, a večinomoma temu plemenu ne ustreza naše podnebje, in kmalu pogine. Skrbel je glavni odbor, da je pridobil ukviško plemo, takozvane bergomaške ovne, in kaže se, da boče razširjanje te pasme imelo najboljše nasledke. Glavni odbor začel se je tudi resno baviti z rejo prasičev. V ta namen naročil je prasičev bele angleške pasme in jih oddal prasičerejem za polovico cene, dobil pa iz vseh krajev, kamor jih je poslal, zahvalo, tako da misli glavni odbor, ako dobi podpore od slav. deželnega odbora, da se boče že sedaj velik izvoz prasičev iz kranjske dežele vsled tega plemena še bolj razširil.

Tudi oživljenje rakov bilo je glavnemu odboru po vseh vodah, o katerih je zaznal, da so kuge proste, jako velevažno delo. Razdelilo se je posestnikom in upravičencem do 8000 rakov, in došla poročila pravijo, da se že nahajajo raki po vodah, da se množijo in da boče zopet kranjska dežela dobila s prodajo rakov zares lepih dohodkov, kajti račja kuga je prenehala. Pospeševanje razširjanja kmetijskih strojev je glavni odbor zmerom in posebno lansko leto podpiral, kajti kaže se, da najboljše uspevajo one podružnice, katere imajo kmetijske stroje, po takih krajih pristopa največ članov. Sadjarstvo pospeševal je glavni odbor posebno po novi uredbi družbenega vrta, razdelil je mnogo drevesec, a če niso bili kmetovalci sadjarji popolnoma zadovoljni, bodo tem bolj v prihodnje. Prostor je bil za toliko drevesec premajhen, zato se je najel še drug prostor, kjer se bodo vzgojevali divjaki, in sedaj boče redno na vrtu nad 50.000 drevesec, od katerih se boče lahko oddalo vsako leto kmetovalcem nad 10.000, sčasoma pa še po več.

Poročevalec g. tajnik Pirc nasvetuje, naj vzame občni zbor poročilo na znanje in izreče c. kr. kmetijskemu ministerstvu in slav. dež. zboru kranjskemu zahvalo s prošnjo, naj bi blagovolila ta faktorja nadalje podpirati delovanje c. kr. kmetijske družbe. — Predlog se soglasno z odobravanjem vzprejme.

Tajnik g. Pirc poroča o proračunu dohodkov in stroškov družbe za leto 1891. Skupni znesek proračunjenih dohodkov znaša 6800 gld., stroški pa, mej njimi tisek in administracija «Kmetovalca» 2000 gld., naročnina za nemški list «Oeconom» 100 gld., za honorare in plače 2150 gld., za potrebščine pisarniške 550 gld., za potrebščine poskusnega dvora 1000 gld., za potrebščine živinodravilnice 100 gld., skupaj torej 5900 gld., tako da boče ostalo še kakih 1000 gld. v blagajnici. Račun blagajne kaže 19.916 gld. dohodkov in za 892 gld. 65 kr. manj stroškov. Inventura in ob enem bilanca družbena kaže, da je bilo 31. decembra 1889. l. vse inventarijalne vrednosti 35.710 gld., torej po primeri s prejšnjim letom za 650 gld. 12 kr. več. Če pa se prišteje k letošnji inventarijalni vrednosti ostanek v blagajnici koncem l. 1889., znaša aktivno imetje 36.602 gld. 38 kr., torej se je pomnožilo za 1197 gld. 13 kr. — Zbor odobri vse tri računse predloge brez razgovora.

Potem se vrši volitev. Za skrutinatorja imenuje predsednik gg. vodjo Dolenca in odvetnika dr. Papeža Pred volitvijo izpregovori g. Babnik iz Bizovika in nasvetuje, ker se je dosedanji odbornik Josip Dekleva odpovedal novi izvolitvi, naj bi se vendar edenkrat izvolil v glavni odbor mali kmetovalec, saj boče še zmerom dosti drugih ostalo, a zastopan mora biti tudi on, ki s svojimi žulji obdeluje zemljo in si služi kruha.

Tajnik g. Pirc nasvetuje, naj bi se na mesto odstopivšega g. Dekleve izvolil gosp. profesor Franke, ki je strokovnjak v ribarstvu, ker boče isto tako kakor konjerejski odsek tudi ribarski imel veliko dela zaradi izvršitve nove ribarske postave. (Dobro!) — Tudi nasvetuje, ker je slišal, da se g. Detela uda novi izvolitvi, naj bi se zopet izvolil. Gospod Detela pravi, da je preobložen in

bi rad drugim prepustil prostor, toda, ako se mu izkaže zaupanje, bode pa prevzel častni posej.

Potem se je naznanil uspeh volitve, kakor smo že v zadnji številki poročili.

Predsednik ces. svetnik Murnik poudarja v menu centralnega odbora, da ima občni zbor po §. 4. društvenih pravil pravico, voliti častne člane brez ozira na stan in stanovališče, in slavni zbor se je že večkrat te pravice posluževal. Že v svojem začetnem govoru, pravi predsednik, da je naglašal velike zasluge gospoda deželnega poslanca Josipa Gorupa, kateri je poklonil za kmetijsko in gozdarsko razstavo na Dunaji znaten dar, brez katerega bi kranjska kmetijska družba nikdar ne bila zastopana tako častno, kakor se je to pripoznalo od vseh strani. Poleg tega zgradil je gospod deželni poslanec Gorup v Slavini ob svojih stroških novo šolo, kateri je v prvi vrsti smoter, pospeševati poleg ljudskega i kmetijski pouk. Blagi mecen Gorup pa je ustanovil tudi za slovenske vseučilišnike bogate ustanove, katere bodo trajen spomin njega požrtvovalnosti za slovenski rod. Lansko leto pa, ko se je beda širila po raznih krajih naše dežele, pripomogel je g. deželni poslanec Gorup mnogo, da se je olajšala na Notranjskem. To je mož, ki je popolnoma zaslužil, da se izvoli častnim članom c. kr. kmetijske. — Predlog se z živio in slava-klici soglasno vzprejme.

Predsednik cesarski svetnik Murnik pravi, da mu je še o drugem predlogu, katerega mu je naročil glavni odbor, izpregovoriti. Glavarji kranjske dežele volili so se večinoma častnimi člani. A vse, kar se je trdilo o prejšnjih deželnih glavarjih, velja veliko bolj o sedanjem deželnem glavarju. Mnogo let je bil ud glavnega odbora, veliko je storil za prospeh kmetijstva v deželnem in državnem zboru in kmetijstvo kranjske dežele zastopal jako častno na raznih shodih izven dežele. Veliko odličnega je storil sedanjemu deželni glavar za pogozdovanje Krasa, posebno hvale vredno pa deloval za ljubljansko barje. S posebno ljubeznijo oklenil se je te za naše barjane tako vitalne reči, in storil vse, kar mu je bilo le mogoče, da se vendar edenkrat ustrezno opravičeni želji tužnih barjanov. Govornik torej nasvetuje, naj se izvoli gospod deželni glavar dr. Josip Poklukar častnim članom c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Predlog se soglasno z živio in slava-klici vzprejme.

(Dalje prihodnjic.)

P. n. gospodom poročevalcem o letošnji letini.

Prav uljudno prosimo vse one č. podružnice ter gospode, katere smo prosili poročil o letošnji letini, da nam jih izvolijo kmalu poslati.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Razglas kranjskim ovčarjem.

Podpisani odbor je ukrenil tudi to leto v prospeh ovčarstva kupiti plemenih ovnov ter jih dati v oskrbo umnim ovčarjem. Mnogo let je kupoval v ta namen ovne ukviškega rodu, kateri pa sedaj ni nič boljši od našega. Zato je lansko leto poskusil odbor vpeljati izvrstno frizijsko pleme, a izkušnja je pokazala, da ne ugaja našemu podnebjju. Iz tega vzroka se je vrnil glavni odbor zopet k plemenu, kakeršno je ukviško, a kupil ne bode ovnov na Koroškem, ampak na Laškem, koder je to pleme doma in od koder izvira tudi ukviški rod. To pleme imenuje se „bergamaško pleme“ ali „velikanska planinska ovca“, živi po planinskih pašnikih severne Italije, nosi fino volno, je mlečno, ter tehta pol-drugo leto star oven tega plemena od 130 do 140 kgr. (ali 230 do 250 starih funtov), ovce pa rodijo vedno dvojčke. Laško kmetijsko društvo „Comizio Agrario di Clusone“ v provinciji Bergamo, katero preskrbuje nakup plemenih ovnov tudi laškemu kmetijskemu ministerstvu, priskrbelo bode podpisnemu odboru nekaj plemen-

skih ovnov bergamaškega plemena, in sicer po 90 laških lir (40 gl. avstr. velj.) enega.

Te ovne oddajal bode podpisani odbor onim kranjskim ovčarjem, ki jih zaprosijo ter se v prošnji zavežejo:

- 1.) da plačajo, kadar prejmejo ovna, glavnemu odboru 10 gl. kot četrti del kupnine in
- 2.) da bodo vzprejetega ovna obdržali najmanj dve leti za pleme ter ga razen za svoje ovce prepuščali tudi sosedom v plemenitev, kolikor to dopušča umna reja ovac.

Nekolkovane prošnje je vložiti do

30. novembra t. l.

pri podpisnem odboru.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Naznanilo in razglas.

Novo šolsko leto na podkovski šoli ljubljanski se prične dne 1. januarja 1891. leta.

S poukom v podkovstvu je združen tudi nauk o ogledovanji živine in mesa. Kdor želi vsprejet biti v podkovsko šolo, mora se izkazati:

1. s spričevalom, da se je pri kakem kovači izučil za kovaškega pomočnika;
2. z domovinskim listom;
3. s spričevalom svojega župnika ali župana, da je poštenega vedenja in
4. da zna brati in pisati slovenski.

Ubožni učenci morejo tudi dobiti štipendijo po 60, oziroma 50 forintov.

Prosilcem za štipendijo je predložiti:

1. Ubožni list,
2. spričevalo o poštemem vedenji in
3. potrdilo, da so delali uže dve leti za kovaške pomočnike.

Prošnje z le temi spričevali morajo poslati vsaj do 15. junija glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

Šola traja do konca junija 1891. leta. Kdor dobro prebije preskušnjo, more po zakonu iz 1873. leta dobiti patent podkovskega mojstra ker sedaj ne more nihče brez preskušnje postati kovaški mojster. Nauk v tej šoli je brezplačen, vsak učenec si mora za šolski čas skrbeti le za živež in stanovanje ter za potrebne šolske knjige. Stanovanje dobodo učenci za majhno plačo v šolski hiši.

Učenci naj se oglase vsaj dva dni pred šolskim začetkom v podkovski šoli na spodnjih Poljanah.

Ker je po slovenskih deželah še zmerom premalo v podkovstvu izučenih kovačev in zdravnikov kopitnih boleznih, pa tudi premalo izurjenih oglednikov živinskih in mesovnih, zatorej naj bi skrbela županstva, da dobode vsaka občina vsaj po enega dobrega kovača in živinskega in mesovnega oglednika.

Ivan Murnik,

predsednik c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Dr. Karol vitez Bleiweis,
začasni vodja podkovske šole.

Naznanilo.

Skušnje na tukajšnji podkovski šoli se bodo vršile dne 28. in 29. decembra t. l., in sicer: 28. decembra skušnja iz podkovstva za kovače, kateri niso hodili v podkovsko šolo, 29. decembra pa za učence podkovske šole iz podkovstva in ogledovanja klavne živine in mesa. Kovači, kateri hočejo delati to poskušnjo, naj se oglase pri podpisnem vodstvu do 15. dne decembra t. l.

Vodstvo podkovske šole.

V Ljubljani, dne 4. novembra 1891.

Dr. Karol vitez Bleiweis.

✎ INSERATE ✎

srejnema „Kmetovalca“ po ceni zaznamovani na prvi strani. V „Kmetovalcu“ priobčeni inserati imajo najboljši uspeh kajti list je razširjen posebno po deželi, zlasti pa v premožnejših kmečkih krogih. Zelo priporočljiv je „Kmetovalec“ za objavljenja pri nakupu ali prodaji gospodarskih pridelkov, izdelkov ali potrebščin.

Wilhelm Klenert

prej Klenert & Geiger

I. štajerska drevesnica za sadno drevje in vrtnice
— v Gradcu. —

(Ta drevesnica pripoznana kot ena največjih in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izborno zalogo

Vrtno, visokodebelnatih in pritličnih: **sadnega drevja**, visokodebelnatega in pritličnega ter piramide, špalirje, kordone in enoletne požlahnitve: **divjakov** in **podlag za prtilkovec**; **lagodnega sadja**; **lepotičnega drevja** in **grmovja, drevja** (5—20) **za drevoreda itd.**

Razpošiljatev pravilno imenovanih **cepičev** vseh vrst sadja

✎ Cenike je dobiti zastonj in franko. ✎

V pisarni c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani

(Salendrove ulice št. 5)

dobiti je sledeče slovenske kmetijske knjige:

- Dr. J. Bleiweis: **Nauk o umni živinoreji**. Cena 80 kr.
 " " " **Nauk, kako zdrava in bolna kopita podkovati in kopitne bolezni ozdravljati**. Cena 50 kr.
 " " " **Nauk klavno živino in meso ogledovati**. Cena 20 kr.
 Gustav Pire: **Mlekarstvo**. Cena 10 kr.

✎ Esenca za želodec ✎

lekarja Piccolija v Ljubljani je koristno zdravilo proti boleznim želodca in črev, jeter in vranice, proti zlati žili, telesnemu zaprtju, vodenici, povračajoči se grizi, kakor tudi proti glistam pri otrocih.

Kemična analiza je pokazala, da so zdravila, katera hvalisajo kot nezmotljive pripomočke proti raznim boleznim ter jih prodajajo pod kričecimi imeni, posebno balzami in kroglicje, sestavljena iz **lopaticke (aloë)** in drugih škodljivih snovi.

Od dr. Hager-a, v Frankobrodu ob Odri in profesorja Knapitsch-a, zapriseženega sodnega kemika v Ljubljani napravljena kemična analiza te esence, pripravljene po receptu dr. Stöckl-a, c. kr. vladnega svetnika in zdravstvenega poročevalca za Kranjsko, z ozirom na najnovejše skušnje in predpise današnjih zakonov, je za trdno pokazala, da je ta esenca sestavljena iz samih zdravilnih, med rastlinstvo spadajočih snovi, da v njej **ni niti trohice lopaticke**, da ni nikako drastično sredstvo, marveč lahko in ob jednem zanesljivo, delovanje organov ureja očee zdravilo, ki organizmu nikakor ne škoduje, če se prav delj časa rabi. To esenco prodaja po 10 kr. samo izdelovatelj

G. PICCOLI, lekarna „pri angelu“
v Ljubljani na Dunajski cesti.

Po 15 kr. dobiva se v lekarni Sladovič-evi v Novem mestu, kakor tudi skoraj v vseh lekarnah na Štajerskem, Koroškem, Primorskem, v Istriji in v Trstu. (40—17)

Esenco za želodec pošilja izdelovatelj proti poštnemu povzetju v skatljah po 12 stekleničic za gl. 1'36, po 24 za gl. 2'60; po 36 za gl. 3'84; po 44 za gl. 4'26; po 55 za gl. 5'26; po 110 za gl. 10'30; po 550 za 50 gl.

Zahvala.

Koncem pretečenega meseca je pogorelo vse moje pohištvo, obleka in žito.

C. kr. priv. zavarovalnica

„Avstrijski Phönix“

na Dunaji

pri kateri je bilo žito in obleka zavarovano, je škoda nemudno cenila ter mi zavarovalno vsoto v znesku 900 gl. po glavnem zastopu v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 3. precej izplačala.

S tem se isti lepo zahvalim in omenjeno zavarovalnico vsakemu priporočam. (88—1)

Krnica, dne 7. oktobra 1890.

Janez Hudovernik l. r.

mlinar in posestnik.

Josip Slivnik l. r.

posestnik, priča.

Cene Černé l. r.

trgovec, priča.

Vidilo in potrdilo „Županstvo v Gorjah“

Jak. Žummer l. r.

župan.

Proti boleznim v vratu,

hripavosti, kašlju, zlasti pri otrocih;

= proti boleznim v želodec in mehurji =

kakor tudi fina namizna kislina voda

je posebno priporočan

(3—9)

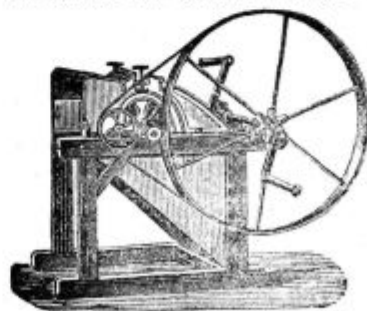
koroški rimski vrelec.

Na prodaj pri M. E. Supanu v Ljubljani in pri F. Dolenzu v Kranji

Vsi stroji za kmetijstvo in vinarstvo!

Stiskalnice in mline za oijke
 Stiskalnice za grozdje in sadje
 ter trtne škropilnice
 Grozdne in sadne mline

} najnovejše se
 stave in v
 vsih veli-
 kostih.

mlatilnice, žitoči-
 tilne stroje, gepelje-
 sejalne stroje, za
 turščico robkati,
 pluge itd. itd.

Šušilnice za sadje
 in zelenjad

Šušilnice, izvrstne ter
 ceno in vsake vrste po
 fabriških cenah.

**IG. HELLER, Dunaj (Wien), Prater-
strasse 78.**

Cenike in dobre svete na zahtevanje zastonj.

(52—15)

Prekupci dobe znižane cene.

Iščejo se dobri zastopniki, kateri se dobro plačujejo.

Nik. Hoffmann,

tovarnar kirurških instrumentov, umetalni, ter orožni kovač in nožar

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 12,

priporoča bogato zalogo svoje raznovrstnega v njegovo stroko spadajočega blaga. Vsa zaloga obstoji iz lastnih izdelkov in se za vsako predano reč jamči, da je dobra in iz najboljšega blaga narejena.

Zlasti so v zalogi najboljši noži za vrtnarje in vinogradarje, kakor sploh nožarsko in fino kovaško orodje za kmetovalce, vrtnarje, vinogradarje, gozdarje itd.

Reči, ki niso v zalogi, se po naročilu precej in v najboljši kakovosti narede. (4-21)

Za jesensko saditev

priporočam prav lepih jablan z močnim, zašpičenim stebлом, s pravilnimi kronami

1 komad 45 kr, 100 komadov 40 gld.

Vrtnice visoke debelnate 1 komad 50—70 kr.

" nizke " 1 " 30—40 "

Kedor več dreves potrebuje, naj si naroči za poskus 2 komada za 80 kr. (zavoj brezplačno). Cenik na zahtevanje.

Fr. OGOREVC, (77-5)

lastnik drevesnic pri Brežicah (Rann).

Srečkanje uže 15. decembra 1890.

Glavni dobitek je

5000 gl. vreden.

Urad loterije je

na Dunaji, VII.

Mehitaristengasse 2

1

Pod pokroviteljstvom ces. vis. gospe cesaricinske vdove
ŠTEFANIJE.
Srečkanje na korist mehetariskih sol na Dunaji

1000
dobitkov
v zlatu in srebru

Srečka 50 kr.

Povsod koder prodajajo druge srečke.

5000 gl. je vrednost I. dobitka.

Lekarna Josipa Svobode

pri „zlatemu orlu“

Ljubljani,

Prešernov trg.

ima vedno naprodaj skušene lekarniške posebnosti ter priporoča kmetovalcem zelo priljubljena, skoz mnogo let izkušena in z izvrstnim uspehom rabljena zdravila za živino, in sicer:

Živinski prašek kot občno zdravilo za konje, govod in prašiče, ki se doda krmi. En zavoj stoji 20 kr. več 30 kr.

Konjski cvet (restitučni fluid) za obdrnjenje konjskih nog kot izvrstno krepčilno sredstvo za konje, ki na nogah slabé. Velika steklenica stoji 80 kr., kdor jih več naroči, dobi jih cenejši. (23-20)

Zdravila razpošiljajo se vsaki dan. Pri naročilih zadostuje dopisnica. Naslov je:

Jos. Svoboda, lekarnar v Ljubljani.

Andr. Druškovič

trgovina z železom, mestni trg št. 10,

priporoča po zelo nizki ceni okove za okna in vrata, štorje za štokadoranje, samokolnice, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi lepo in močno narejena

štedilna ognjišča in njih posamezne dele-

Vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivaj vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železolitni gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova

Za poljedelstvo:

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna, že ezne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

Tudi se dobiva zmerom sveži dovski mavec (Lengenfelder Gyps) za gnojenje polja. (21-20)

